

Άγιος Ιωάννης ο Ελεήμων, Πατριάρχης Αλεξανδρείας

/ Το Συναξάρι της Πεντηκοστής / Συναξαριακές μορφές

Αλέξανδρος Χριστοδούλου, Θεολόγος

Ο ἅγιος Ιωάννης γεννήθηκε στην Αμαθούντα (σημερινή Παλαιά Λεμεσό) της Κύπρου τον 6ο αιώνα μ.Χ. Οι γονεῖς του Επιφάνιος και Ευκοσμία είχαν μεγάλη κοινωνική θέση κι ἦταν ἄνθρωποι ενάρετοι. Ο πατέρας του ἦταν κυβερνήτης της Κύπρου με πολλά διοικητικά χαρίσματα, γι' αὐτὸ ἀπολάμβανε τὴν ἀγάπη, τὴν ἐκτίμηση καὶ τὸ σεβασμὸ τοῦ λαοῦ. Ἡ μητέρα του εἶχε πλούσια ψυχικά χαρίσματα. Οι γονεῖς του, ὡς πιστοὶ χριστιανοί, ἀνέθρεψαν μέσα στὴν ευσέβεια καὶ τὴν ἀρετὴ τὸν Ιωάννη. Ἐκτός ἀπὸ τὴν κοσμικὴ μόρφωση, ἀγαποῦσε ιδιαίτερα τὴν μελέτη τῶν ἱερῶν γραμμάτων.

Μετὰ ἀπὸ πίεση τῶν γονέων του νυμφεύθηκε. Πολύ νωρὶς ἡ γυναίκα του καὶ τὰ παιδιὰ του πέθαναν. Μετὰ τὴν οδυνηρὴ στέρηση ἀποφάσισε νὰ ἀφιερῶσει τὴ ζωὴ του στὸν Θεὸ διακονώντας τοὺς ἀδελφούς του. Στὸν βίο του ἀναφέρεται ἓνα σύμβολο, ποῦ ἔδειξε ἡ Χάρις γιὰ τὴν μελλοντικὴ του διαγωγή. Εἶδε στὸν ὕπνο του μιὰ ὠραία κόρη στεφανωμένη με κλάδο ἐλιάς, ἡ ὁποία του εἶπε: «Εγὼ εἶμαι ἡ πρώτη θυγατέρα τοῦ βασιλέα. Ἀν με ἀγαπήσεις, ἔχω τὴν δύναμη νὰ σε ὁδηγήσω σ'

αυτόν». Ο Άγιος συμπέρανε ότι αυτή ήτο η Χάρις της συμπάθειας και της ελεημοσύνης.

Το 610 άρχοντες και λαός της Αλεξάνδρειας καλούν τον Ιωάννη να ανέβει στον πατριαρχικό θρόνο. Ο έπαρχος της Αιγύπτου, πατρίκιος Νικήτας, μεταφέρει την

θέση του
να γαείν τον

Μετά

την χειροτονία του έστειλε τους οικονόμους της Εκκλησίας και τους άλλους κληρικούς να καταγράψουν τους φτωχούς και ζητιάνους, που αποκαλούσε «κυρίου και δεσπότης του». Με την ευσπλαχνία προς αυτούς μας βοηθεί ο Θεός να κερδίσουμε την βασιλεία Του. Περισσότεροι από 7.500 φτωχοί καθημερινά θα είχαν τροφή και στέγη. Οι άφθονες ελεημοσύνες τού έδωσαν την επωνυμία Ελεήμων. Έδινε αδιακρίτως σε καλούς και κακούς, σε άξιους και ανάξιους. Μια μέρα ένας φτωχός που πήρε βοήθεια, παρουσιάστηκε μεταμφιεσμένος άλλες τρεις φορές. Όταν το έμαθε ο άγιος είπε να του δώσουν δύο φορές περισσότερα λέγοντας: «Ίσως να είναι ο Χριστός, ο Σωτήρας μου, που έρχεται να με δοκιμάσει». Όσο έδινε ελεημοσύνη τόσο ο Θεός πολλαπλασίαζε τις δωρεές που δίνονταν στην Εκκλησία. Οργάνωσε το φιλανθρωπικό έργο κτίζοντας νοσοκομεία, πτωχοκομεία, ξενώνες, μαιευτήρια, ορφανοτροφεία, συσσίτια κι ένα πλήθος άλλα έργα αγάπης.

Το 614 όταν οι Πέρσες κατέλαβαν τα Ιεροσόλυμα μεγάλος αριθμός προσφύγων

έφτασε στην Αλεξάνδρεια. Ο άγιος Ιωάννης τους δέχτηκε, τους ανακούφισε και ξόδεψε όλους τους πόρους της Εκκλησίας για να τους θρέψει. Έστειλε τρόφιμα και σιτηρά στην Παλαιστίνη και εργάτες για να κτίσουν τις κατεστραμμένες εκκλησίες. Ο ιστορικός και ακαδημαϊκός Κ. Άμαντος γι' αυτό το έργο του Αγίου αναφέρει «Περιέθαλψε τους πρόσφυγες κατά τρόπον μοναδικόν, άγνωστον μέχρι τότε εις την ιστορίαν».

Ο άγιος ήταν ο πρώτος που εμφανιζόταν να βοηθά τους αρρώστους και να θάβει τους νεκρούς, όταν λιμός και επιδημίες αφάνιζαν την πόλη. Εκτός από το φιλανθρωπικό έργο φρόντισε και για την κατήχηση του λαού του. Όταν έγινε Πατριάρχης υπήρχαν μόνον επτά ναοί στην Αλεξάνδρεια. Σε λίγο χρονικό διάστημα κτίστηκαν 70 ορθόδοξοι ναοί σε διάφορα μέρη της πόλεως.

Ο Άγιος ήταν πράος και ανεξίκακος, δεν έκρινε κανένα, ευχαριστούσε όσους τον κακολογούσαν ή τον προσέβαλλαν, απέδιδε στον εαυτό του τα αμαρτήματα που ήθελε να ελέγξει διορθώνοντας μ' αυτό τον τρόπο τους υπερήφανους, προέτρεπε τους πιστούς να έχουν ταπείνωση και να μετανοούν.

Αγαπούσε ιδιαίτερα τους μοναχούς και ζούσε με αυστηρότητα.

Ανέλαβε τη συντήρηση δύο μοναχικών αδελφοτήτων και σε ανταπόδοση είχε ζητήσει να προσεύχονται γι' αυτόν και την εκκλησία. Αν και κατοικούσε σε πλούσιο μέγαρο, δεν είχε τίποτε δικό του. Το κελλί του ήταν γυμνό από κάθε άνεση. Όταν ένας πλούσιος του προσέφερε ένα πολυτελές σκέπασμα, την άλλη μέρα έβαλε να το πουλήσουν, σκεπτόμενος ότι πολλοί φτωχοί υπέφεραν από το κρύο και μοίρασε τα χρήματα. Ο ευεργέτης του, που έτυχε να ξαναβρεί το δώρο του στον πάγκο του εμπόρου, το ξαναγόρασε και ανάγκασε τον Ιωάννη να το δεχθεί. Εκείνος, το ξαναπούλησε για να κάνει ελεημοσύνη. Καθώς ούτε ο ένας ούτε ο άλλος υποχωρούσε, το σκέπασμα άλλαξε πολλές φορές χέρια. Έτσι ο πλούσιος μοίρασε ένα σεβαστό ποσό στους φτωχούς.

Μετά από παρακλήσεις του πατρικίου Νικήτα, ο άγιος αποφάσισε να πάει στην Κωνσταντινούπολη για να δώσει τις ευλογίες στον αυτοκράτορα που πολύ τις ζητούσε. Όταν έφτασε με το πλοίο στη Ρόδο είδε ένα φωτεινό άνδρα σε όραμα να τον καλεί στην Κύπρο. «Έλα, μην αργείς. Έλα! Ο βασιλεύς των βασιλέων σε προσκαλεί». Αποκάλυψε το όραμα στον πατρικίο λέγοντάς του ότι ο Βασιλιάς του ουρανού τον καλεί κοντά του.

Ο άγιος επιστρέφει στην Κύπρο, όπου και εκοιμήθη σε ηλικία 64 ετών (το 619). Λίγο πριν την κοίμησή του, είδε να του φανερώνεται η ίδια ευγενική παρθένος, που του είχε παρουσιασθεί στην ηλικία των δεκαπέντε ετών, λέγοντάς του ότι ήταν η Ελεημοσύνη, η οποία παρακίνησε τον Χριστό να λάβει σάρκα υπέρ της σωτηρίας μας, και υποσχέθηκε να του ανοίξει τη Βασιλεία των ουρανών.

Στη διαθήκη του, ένα κείμενο σύντομο, αναφέρει τα εξής:

«Σ' ευχαριστώ, Κύριε και Θεέ μου, γιατί με αξίωσες, τα δώρα που Συ μου έδωσες, να σου τα προσφέρω πίσω. Σ' ευχαριστώ, ακόμη που άκουσες την προσευχή μου και

στην κατοχή μου τώρα που πεθαίνω δεν έμεινε παρά «εν τρίτον νομίματος», το οποίο προστάζω να δοθεί στους φτωχούς αδελφούς μου. Όταν με τη χάρη του Θεού έγινα επίσκοπος της Αλεξάνδρειας, βρήκα στα ταμεία της επισκοπής μου οκτώ χιλιάδες περίπου λίτρες χρυσού. Με τις γενναιόδωρες προσφορές φιλόχριστων ανθρώπων, κατόρθωσα να συγκεντρώσω αμύθητα ποσά. Τα ποσά αυτά, επειδή ήξερα, πως είναι δώρα του βασιλέα των όλων Χριστού, τα επέστρεψα με επιμέλεια και προσοχή στον Θεό, στον οποίο και ανήκουν. Σ' Αυτόν παραδίδω τώρα και την ψυχή μου».

Οι χριστιανοί της Αμαθούντος κήδεψαν το άγιο λείψανο με δάκρυα και τιμές στον ιερό ναό του αγίου Τύχωνος. Λίγο μετά τον θάνατό του, μύρο ανάβλυσε από το σκήνωμα του αγίου προς αγαλλίαση και παρηγοριά των πιστών. Είναι ο πολιούχος άγιος της Λεμεσού.

<http://bit.ly/2fkr10v>